t: 088 888 6666
e: info@ltonoord.nl
w: www.ltonoord.nl

Postadres:
Postbus 240
8000 AE Zwolle

Regiokantoor Noord
Bezoekadres
Lavendelheide 9
9202 PD Drachten

Ministerie van Defensie
T.a.v. Directie Materieel, Vastgoed, Leefomgeving en Duurzaamheid
Postbus 20701
2500 ES Den Haag

Datum: 8 juli 2025 Referentie: 04225/fr/ad/gl

Betreft: **zienswijze ontwerp NPRD en PlanMER SIC Kollumerwaard**

Geachte heer, mevrouw,

Met het oog op de belangen van de agrarische sector en in het bijzonder de leden van LTO Noord in het gebied van de beoogde realisatie van een Nieuwe munitieopslag Snelle Inzetbare Capaciteit (SIC) Kollumerwaard-west, wil Land- en Tuinbouw Organisatie (LTO) Noord een zienswijze indienen op het Ontwerp Nationaal Programma Ruimte voor Defensie en de bijbehorende PlanMER. Deze zienswijze is tot stand gekomen in nauw overleg met de LTO Noord afdeling Noardeast Fryslân en betrokken leden.

Integrale Zienswijze op de PlanMER en het ontwerp NPRD

Ruimteclaim
Om te beginnen achten wij het van belang om te markeren welke ambities ten grondslag liggen aan de claim op ruimte in de Kollumerwaard. Uit de beschouwing in de Plan-MER en het ontwerp NPRD stellen wij vast dat er een gebied moet worden gerealiseerd voor de opslag van 480 containers met munitie. Het ruimtebeslag dat dit met zich mee zou brengen wordt geschat op 22 hectare. In de in het NPRD beschreven keuze stellen wij vast dat het ruimte om de SIC te realiseren nadrukkelijk groter is dan die 22 ha. Daarenboven wordt duidelijk dat de nieuwe faciliteit niet alleen wordt geprojecteerd op het voormalige terrein van Muiden Chemie, maar daar buiten ook 13 hectare landbouwgrond aan haar bestemming wordt onttrokken.
Nu zijn er wellicht valide argumenten om de ontsluiting van het SIC via de Kwelderweg te laten lopen. Tegelijkertijd wordt hiermee echter wel een claim gelegd op 13 hectare goede landbouwgrond. Wij zouden willen pleiten voor een optimalisatie, waarbij gekeken wordt naar een optie waarbij die ontsluiting met veel minder beslag op landbouwgrond gerealiseerd zou kunnen worden.
In het kader van de optimalisatie wordt in de Plan-MER gesproken over het mogelijk gebruiken van een driehoek in het noordwestelijke deel van het beoogde gebied. Vanuit landbouwkundig perspectief is dit een interessante en in potentie positieve ontwikkeling. Ook omdat hiermee mogelijk het zwaartepunt van de SIC verder van de agrarische percelen aan de Zuid Oost kant kan worden geplaatst. En niet in de laatste plaats, de veiligheidszones (A. B en C) wellicht dichter bij het projectgebied kunnen komen te liggen.

Veiligheidszonering
Naast de directe claim op landbouwgrond speelt de veiligheidszonering die rond de beoogde munitieopslag zal gaan gelden een belangrijke rol in onze beoordeling van het ontwerp NPRD. Het is duidelijk dat (afhankelijk van de A, B, of C) zone waarin je zit, de beperkingen zullen verschillen. Tegelijkertijd zijn er over een praktische vertaling van beperkingen een hoop vragen te stellen.

Vanuit het belang van agrarische ondernemingen of anderen (denk aan de proefboerderij) die landbouwgrond exploiteren, is het wenselijk dat het normaal exploiteren van landbouwgrond, met alle activiteiten die daar vandaag de dag plaatsvinden mogelijk zou moeten zijn en blijven. Kijkend naar de voorwaarden gekoppeld aan de regels in paragraaf 5.1.2.5 van het BKL wordt ten minste duidelijk dat landbouwkundig gebruik in de zones B en C geen strobreed in de weg wordt gelegd. Voor zone A geldt (artikel 5.29 lid 1 onder a.) een verbod op "*agrarische activiteiten die een meer dan incidentele aanwezigheid van enkele personen vereisen*";
Aanvullend wordt duidelijk dat (artikel 5.30 lid 1 sub a.) *"activiteiten die op grond van een omgevingsplan of een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit al rechtmatig op een locatie worden verricht of zijn toegestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van die bepaling*;"
Wetende dat in zone A nu al activiteiten worden ontplooid (bestaand toegestaan gebruik) die meer dan de incidentele aanwezigheid van enkele personen behelzen, zouden deze gewoon voortgezet mogen worden. Althans dat is onze interpretatie die wij graag bevestigd zouden zien.
Veiligheidszonering is vooralsnog onduidelijk over de toelaatbaarheid (vanuit het oogpunt van defensiebelangen) van andere zaken die horen bij de hedendaagse agrarische activiteiten. Hierbij zou je kunnen denken aan het toepassen van afschot in het kader van de jacht, of de faunaschade preventie of - bestrijding. In dit verband is van belang te noemen dat preventieve handelingen voor het voorkomen of bestrijden van faunaschade, ook kan betekenen dat er gewerkt wordt met lasers of knal apparaten. Voorts is goed om te noemen dat het gebruik van smartphones, GPS en drones gemeengoed is in de agrarische praktijk en dus ook op de percelen direct naast de SIC. Ook voor al deze activiteiten zou het goed zijn om bevestigd te krijgen dat die tot aan het hek van het defensiecomplex gewoon mogelijk zijn en blijven.

Een ander punt van zorg is dat een munitiedepot in tijden van verhoogde dreiging een mogelijk militair doelwit vormt; mocht bij een aanval schade ontstaan aan nabijgelegen agrarische gebouwen of installaties, dan geldt dat verzekeringen in veel gevallen geen dekking bieden bij 'molest'.

Mitigatie en compensatie
In het voorkeursalternatief is sprake van een groter ruimtebeslag van de SIC, in verband met meer mogelijkheden voor inpassing en mitigerende maatregelen. Uit de tekst kan men afleiden dat het hier gaat om het koesteren van vleermuizen en impact op de omgeving. Het zou goed zijn om in dit kader bij de verdere uitwerking van plannen voor inrichting van het projectgebied, ook te kijken hoe met interne maatregelen de beperkingen die voortvloeien uit de veiligheidszones in verband met explosiegevaar, minder groot gemaakt kunnen worden.
In de documenten wordt voor zover wij hebben kunnen ontdekken niet gesproken over compensatie van natuurwaarden. De ervaring leert dat dit bij de realisatie van plannen die ook maar zijdelings raken aan natuurbelangen, toch op de agenda komt. Met als vervelende consequentie dat er landbouwgrond opgeofferd moet worden om compensatie te laten plaatsvinden. Wij zien compensatie in deze vorm als een indirecte claim op landbouwgrond die voortkomt uit de keuzes die defensie in deze maakt. Wij verzetten ons tegen deze gang van zaken en achten van belang dat indien compensatie aan de orde is dit op terrein gaat plaatsvinden die nu geen landbouwkundige bestemming heeft.

Stikstof
In de PlanMER wordt, zij het beknopt, ook gesproken over stikstof. Hierbij komt naar voren dat er weinig reden is om stikstof te zien als een beperkende factor voor de ontwikkeling van dit SIC. Dat is op zijn minst opmerkelijk, omdat sinds 2019 veel agrarische bedrijven in deze regio, zelfs met een beperkte stikstofuitstoot wel op slot zitten. Gevoelsmatig kan het niet zo zijn dat de aanleg van het SIC alsmede de exploitatie er van zonder stikstofgevolgen is. Nadere duiding hierover is wenselijk.

Ontsluiting
Zowel bij de bouwfase als de exploitatiefase van het munitie opslag complex zullen zich extra voertuigen begeven op de wegen van en naar de locatie. Dat zijn dezelfde wegen waarop zich ook burgerverkeer en in het bijzonder landbouwverkeer voort beweegt. Ook gelet op de dimensie van voertuigen van defensie en landbouw kan dit in zijn algemeenheid maar zeker ook op piekmomenten tot problemen leiden. Blokkades, vertraging maar ook voertuigen die vanwege hun breedte in de berm moeten, zou het gevolg kunnen zijn. Het zou goed zijn om vooraf te kijken of er op dit vlak knelpunten te verwachten zijn en vervolgens te kijken of aanpassing van de wegen vooraf gewenst is. Het moge duidelijk zijn dat vanwege de bereikbaarheid van landbouwpoercelen en bedrijven de doorgang over wegen te allen tijde gegarandeerd moet zijn.

Tot slot
Kijkend naar de PlanMER en het ontwerp NPRD stellen wij vast dat het realiseren van een Nieuwe munitieopslag Snelle Inzetbare Capaciteit ter plaatse van Kollumerwaard-west, inpasbaar lijkt te zijn, met dien verstande dat op een aantal praktische punten aanpassingen wenselijk zijn. Hiermee kan de negatieve impact op landbouwbelangen verder worden gereduceerd. In het bijzonder als het gaat om de spelregels binnen de veiligheidszones zal nadere duiding en verduidelijking er toe kunnen bijdragen dat normaal agrarisch gebruik doorgang kan vinden.
Wij hopen u met deze zienswijze voldoende over onze standpunten te hebben geïnformeerd en kijken met belangstelling uit naar uw reactie op onze inbreng.

Met vriendelijke groet,
Namens LTO Noord

Mevr. M. van Engelen
Teamleider Thema Natuur, Klimaat en Energie - LTO Noord